

**ንሓንሰይ፡መስቆለይ፤
ድርብ ከበር ሓላይ።**

ኸቡራት አንብብቲ፡ከመይ ትቆንዩ፤ ሰላም ወ ሊላይ ዲዩ፤ አብዚ ቆንዚ፡አብ ምድረ ሓበሻ መንፈስ ሓድሽ ዓመትን በዓል መስቆልን ዓብሊሉ ዘሎ ህሞት ኢዩ።እሞ ንኸሉኩም ርሑስ ሓድሽ ዓመትን በዓል መስቆል ይግበረልኹም እብል።ሆኖና ሆኖ ኢልኩም ሽግ ንዝሰገርኹም ከምዚ ኢልኩም ክትኮኑ ተስፋ ይገብር።

**ዓኾኽ ዓኸዕኻይ መስቆል ገዳይ፤
ቁማልት፻ን ወጸእ፡ገግት ጠሰሚ እቶ፤
ዓኾኽ ዓኸዕኻይ መስቆል ገዳይ።**

አብ ብዙሕ ቦታታት ኪበሃል ከሎ፡ አብ ገላውን መንእሰያት ከምዚ ክብሉ ተሰምዕ ኢካ።

**ዓኾኽ ዓኸዕኻይ መስቆል ገዳይ፤
ሓምሊ ቆራዕ ወጸእ፡
መዓር ጠሰሚ እቶ።**

አብዚ ቆንዚ፡ምሽላ ባሕሪ ‘ዕሩን’ ከም ሕሱም ዝብለዓሉ ግዜያት ኢዩ።ብፍላይ መስቆል ብዝበረቐ፡ አብ ዕዳጋ ይኹን ካብ ዘመድን መቐርብን ሸዊት መሸላ ባሕሪ ፈቐድኡ ዝሕሸኸተሉ፡አዚዩ ተብሃግን ተፈታውን ግዜ ኢዩ።

**ቲቶ፡ቲቶ፤
መሸላ እቶ።**

እዛ ደርፊ ከንደየናይ ኢኹም ትዝኸርዎ ትኾኑ፤ እው፡እዛ ግጥሚ ክትግጠም ወይ ክትድረፍ ከላ፡ሕጂ ደቂ 8 ዓመት ዚነበርኹም 70 ርጊጽኹም ኣለኩም ማለት ይኸውንዮ።እቲ ምንታይ ንጉስ ኃይለስላሴን ቲቶን አብ ኢትዮጵያ አብ ዑደት እናሃለዉ ዝተደርፈ ኢዩ።አብቲ ግዜ እቲ መሸላ አብ ዕዳጋ ተሳኢኡ ድሩ ይኸውን፤ ከምዚ ቢሎም ክደርፉ ዝኸአሉ ትብሉ፤ መልሲ ነቶም ነቲ ኩነትን ታሪኽን ትዝኸሩ ጽወዩናታ ምባል ጥራይዮ ዘድልይ ምባል እኹልዮ።

አብ ሓደ ቤትቡን እናፈልሓ ኣሎ።አብ ሞንጎ ‘ዕምበባ መሸላ’፡ አብ መብልዒ ቁርሲ ገቢራ፡ እታ ቡን እተፍልሕ ዚነበረት ሓብቲ ኣቐረብትልና።ሻቡ፡ብዛዕባ ዕምበባ ወግዒ ጀመርና።እው፡አብዚ ግዜ እዚ አብ መብዛሕትኡ ገዛውቲ፡ ‘ዕምበባ-ኣምሪካ’ እምበር ‘ዕምበባ መሸላ’ ቐለሕ ዚብሎ ይስእን ምህላዉ ብቐለሉ ትዕዘቦ ነገር ኢዩ።እዚ ግን አብ ከተማ እምበር፡ አብ ቐጠር ማለት ግን ኣይኮነን።

አሃውን ካብ ዕምበባ ኣመሪካ፡ዕምበባ ምሸላ ሚሒር እፈቱ ኢዮ።እቲ ዕምበባ ኣመሪካ፡ሸሙን ትርኢቱንዮ እምበር ዕምበባ ኣይህበኒን ኢዩ።በዚ ዝተልዓለ ድማ፡ ነታ ወሓለ ቡን ተፍልሕ ዚነበረት ከምዚ ክብል ጠየቐኸዎ፡ “አንቲ መዛዘ፡ ቡን ከተፍልሕ ከለኺ ዕምበባ ኣመሪካ ትገብር ኔርኺሲ፡ሎሚ ግን ዕምበባ መሸላ ገቢርኺ ኣለኺ።እሞ እየናይ ይሓይሽ ትብሉ።”

ንሳ ድማ፡ “ዕምበባ ኣመሪካ ለሚድናዮ ኮይና እምበር ዕምበባ መሸላ ይሓይሽ እኩ።” ክትብል ምላሻ ሃበትኒ። “ንምንታይ ደኣ እሞ ዕምበባ ኣመሪካ ጥራይ ይኸውን ኣሎ አብዚ ቐረባ ዓመታት ብፍላይ ከኣ፡አብ ከተማታት፤ እንታይ ከ ኣፈላለይ ኣለዎ ትብሉ።” ቢላ ሕቶ ወሰኹ።

“ቆልዑ ክሓሙ ከለዉ መሸላ ብስሩ ጽቡቕዮ። ብስሩ ከ ከም መሸላ ኣሎ ድዩ።” ብምባል እናመለሰት ከላ፡ አብ ሞንጎ ፋናዮ እትወ ቢሉ፡ “ጣዕሚ ተኸነ ዕምበባ መሸላ ጽቡቕዮ።ጸባ ጸባዮ ዝጥዕም።” ብምባል ነቲ ወግዒ ሙቆት ወሰኹሉ እብለኹም።

“ዕምበባ መሸላ፡ብማይ ኣፍሊሕካ ኣንቐጽካ፡ደሓር ይቐሎ፤ሱቐ ኢልካ ኣይቐሎውንዮ።ዕምበባ ኣመሪካ ግን ብዘይቲዮ ዝቐሎ።” ብምባል ሓንቲ ኣደኒ አብ ሞንጎ ዕምበባ ሓበሻን ዕምበባ ፈረንጅን ዘለዎ ኣፈላላይ ክጸውያኒ ብዝሓተኸውን ዝበላኒ ኢዩ። አብ መዳይ ጥቕሚ ከ ክብል ሕቶ ወሰኹለን።

“ናይ ሓበሻ ጽቡቕቶ፡፡ጥቕሚ ኣለዎ ኢዩ፡፡እቲ ብዘይቲዩ ዝቐሎ፡፡ዘይቲ ሎሚ ድማ ከበሩ ኢዩ፡፡ንዓይኒ እምበር፡፡ልብካ ይጎድእዮ፡፡ብሓጺኡ ንጌጽዮ እምበር ከምቲ ዕምበባ ሓበሻ፡፡ንንፊዮ ዝሓመመ ቆልዑ ዝጠቐም፡፡ብዙሕ ኣገልግሎት የብሉን ኢዩ፡፡ንፊዮ፡፡ንደርሁን ንኩብቲን ክሕዘን ከሎ፡፡ዕምበባ ሓበሻ ኢካ ትገብረለን፡፡ኩታ ዕምበባ መሸላ ጉድኣት የብሉንዮ፡፡” ክብላ ንወግዐን ሙብርሂ ገበረላሉ፡፡ሳላ ዝሓተተኩ ብዙሕ ተምሃሪ ኣለኩ፡፡

ኸብራት ኣንበብቲ፡፡ሕመረት ጉዳዩይ፡፡ብዛዕባ ዕምበባ መሸላ ንምዝራብ ኣይኮነንዮ፡፡ኣነ ከጽሕፎ ደልየ ዘለኹ መንቲ ጽሑፍ፡፡ብዛዕባ ደርፊ ሎምን ደርፊ ቐደምን ኣኮልኺለ ንምስጋም ዝዓለመዮ፡፡እወ፡ ደርፊ ቐደም፡፡ንዓይን ንከም ከማይ ዚበሉን፡፡ከም ዕምበባ መሸላ ኢዩ፡፡ነቶም ገሊኡም ድማ እዚ ደርፍታት ሎሚ ከም ዕምበባ ኣመሪካ ኢዩ፡፡

እዚ ኸብል ከለኩ፡፡ ኣነ ሃመይን ቐልበይን ምስ ደርፍታት ቐደም ብምዃኑ ኢዩ፡፡እቲ ደርፍታት ቐደም፡፡ ከም ፍርያት ሎሚ፡፡ብዙሕ ምምልኻዕን ገይጽን ኣይበዝሓንዮ፡፡ንሕማም ንፊዮ ፈውሲ ከም ዚጠቐም ዕምበባ ሓበሻ፡፡ደርፍታት ቐደም ድማ ንመንፈስን ኣእምሮን ፈውሲ ኮይኖም ከምዘገልግሉ ምስኸር ብቐለሉ ትረኽቡሉ ኢዩ፡፡ደርፍታት ሎሚ ግና እንድሂ ካብ ገይጽን ሕማም ልብን ዝሓለፈ ጥቕሚ ይህልዎ ትብሉ ትኹን፡፡ ኣነ ናተይ መልሲ ኣለኒ ኢዩ፡፡ደሓን ዋላ ንኩሎም ኢልና ኣይንለክምም፡፡ኣብዝሓ ከም ዕምበባ ኣመሪካ ምዃኖም ዝስሕቡ ኣሎዶ ትብሉ፡፡ ከም ሓደ ወኸፍ ከዛረብ ይኸእል ኢዩ፡፡እንተኮነ መድረኽ ንዓኩም ክህብ ምጪጻ ኣለኩ፡፡ብሉ መገድና ንቐጽል!

ጸጋይ በራኺ፡፡ካብቶም ኣብ መስርዕ ደርፍታት ቐደም ዝደረፉን ዘፍረዩን ምዃኑ ሕቶ ዘልዕልን ተሎ ይሕተት ክብል እፈቱ፡፡እምበር መዳዘ ደርፍታትቱን ስርሓውቱን ከም ሓዋዝ ስንቓ፡፡ወሃ ዘበለ ምዃኑ ዝካትዑ ኣጋጢሙኒ ኣይፈልጥን ኢዩ፡፡እምበር፡፡ነዚ ከም ዕምበባ ሓበሻ፡፡ኣብ ምድረ-ሓበሻ ተብሃግን ተዘካርን ፍርያት ጥበብ ኣፍሪዩ ዝሓለፈ ገለ ኸብል ኢዩ፡፡ኣብዚ ሎሚ ብስም “በርቂ ሓጋይ” ዝቐርብ ዘሎ መበል ሳልሳይ ኸፋል ብጌጋጋተይ ክፍልሞ ኢዩ፡፡

አብዚ ቐረባ፡፡መዓልታት፡፡ኣብ ባሕሪ ጥበብ ዘሎን ኣብ ቐረባ ግዜ ካሲት ወይ ኣልበም ንምዝርጋሕ ዕግሽ ምግሽ ኣብ ምባል ዝርከብ፡፡ሓድሽ መደብ ኣለና ቲሺ ዝቐላቐል ዘሎ፡፡መንእሰይ ተኸለ መዝገብ፡፡ዓሚ ብዛዕባ ጸጋይ ካብ ዝተጽሓፉ፡፡ክልተ ፊዴዝቡክ ብምልጣፍ ግብረመልስ ኸፋላት፡፡ ኣብ ናቱ ገጻት ረኪቡሉ ኢዩ፡፡

ካብቲ እወንታዊ ሸነኩ፡፡እቲ ጎደሎ ወይ ጌጋ ተባሂሉ ኢድላይ ምዃኑ ኣብ ዕዳጋ ኸትዕ ዘይኣቱ ጉዳይ ኣየቐርቦን ኢዩ፡፡

ዝተውሃብ፡፡ኣድሂብ እርማት ምቕባል ኢዩ፡፡እቲ እወንታዊ ሸነኹ ኣብዚ

“ኣባሓጎይ በራኺ፡፡በላይነሽ ትበሃል ጓል ኣላቶ ኢዩ፡፡ቐድሚ ወ/ሮ ኣወጣሽ ማለተይ ኢዩ፡፡ኣብ ኣሥመራ እምባደርሆ ኣላ፡፡ዓባዩይ ወ/ሮ ኣወጣሽ፡፡ ኣብ 2003 ዓ.ም. ኣብ ዓዲ ኢጣልያ ሞይታ ኢዩ፡፡ማማ ኣወጣሽ ግን ኣብ መበል 65 ኔይራ ኢዩ፡፡ኣባሓጎይ ድማ 47 ዓመት ትበሃል፡፡” ክትብል ሳባ ሃይለ ጓል ወ/ሮ ሂበትኒ ኢዩ፡፡

ኢዩ፡፡ማማ በላይነሽ ዳርጋ 75 ዓመት ትገብር ዓመታ ኢዩ ሞይታ፡፡ሕጂ ጓል 79 ዓመት ምኹነት ይገብር ካብ ዝመወት፡፡ጓል መስፋን ፍረወይኒ ኢዩ ትምኒት ጓለን ንወ/ሮ ኣወጣሽ ሓሳባን ርእይቶኣን

ካብዚ እቲ እርማት፡፡ ሓንቲ ጓል ንኣቶ ትወሳኺ ሓበሬታ ድማ፡፡ጓል መስፋን ስማ ዝሞታ ዝሕብር ኢዩ፡፡ብተወሳኺ’ውን፡፡ኣብ በለትኒ፡፡ “ጸጋይ ብፈውሲዮ ኔርዎዮ፡፡” ኣብ ወግዕና ነቲ ዘለኒ ሓበሬታ

በራኺ ከም ዘላቶም ዝገልጽ ምዃኑ የረደኣካ ኢዩ፡፡እቲ ዝገልጽን ማማ ኣወጣሽ ኣብ ኸንደይ ዕድመ ከም ጉዳይ ኣማውታ ኣብ ጌታር ጸጋይ ብጨለፍታ ከምዚ ሞይቱ፡፡መስፋን ናይ ጥቁር ኣንበሳ ሆስፒታል ወረቐት ኣሰሲናትላይ ኣላ፡፡

ኣሌክስ ወዲ ሃይለ ድማ፡፡ ኣብ ስዊዝ ጽሑፍ ኣብ ሸወደን ከም ዘሎ ተጻሒፉ ሓብቱ ንጸጋይ እዛ ኣብ ማእከል እዚ ብምህላዋ፡፡ብሰላም ክትገላገል ትምኒተይ

ከም ዘሎ እርማት ሂብና ኣሎ፡፡ኣብቲ ዝሓለፈ ናይ ዓሚ ምንባሩ ይዝኸር ኢዩ፡፡ሰሊና ሰሎሞን ጓል ብርሃና ጽሑፍ ዘላ ኢዩ፡፡ሰናይት ዝሰደደትላይ ኢዩ፡፡ነፍሰጾር ኢዩ፡፡

እም ንኸልቲኦም ናይ ቐረባ ኣባላት ክጋብዘኩም እፈቱ፡፡

ስድራቤት ዝኩኑ፡፡ “ሎሚ እንድዩ ሰሚዐ” ትብል ደርፊ

“እንተ በዲለኪ፡፡እንተ ዓጊበልኺ፡፡ እንተ በዲለኪ፡፡ ፍቕረይ ሕድርኺ፡፡ፍቕሪ ተመለሲ ኢኪ፡፡

ዜና ማዕከን ናትኪ ፍቕረይ ንኹሉ ሰሚዐ...

ናይ መንፈሰይ ጣኦት ኢያ
ክብል ተመኪሐ...
እዚ ምስ ሰማዕኩ ኣነስ
ዝኣክል ስኪሐ...

ጠላም ኢያ...ከዳዕ ውዕል ዘይብላ፤
ከይተሰናበተት...ትጠፍእ ኮብሊላ፤
ኣነ ዝነብረሉ ኣብ...ናይ ትጽቢት ባሕሪ፤
ካልኣይ ደጊምክኒ...ሓዲኡ ምኽሪ፤
ማ ማ...ብዙሕ ወጺዕኽኒ።

ቡጹሕ ወርሒ ፍቕረይ...ኪዳን ንኣስረሉ፤
ወጋሕ እንክይበለ...ዓይንኺ ኮብሊሉ።
መቓልሕ ፍቕርና... ጦብላሕታ ካብ ማዕዶ፤
ዝሕው ዘብል ስቓይ... ዛሕሊ ዝጋረዶ፤
ማ ማ... ብዙሕ ወጺዕኽኒ።

እዚኣ ገለ ክፋላ ኣታ ግጥሚ ኢያ።እተን ተሪፊን ዘለዋ ድማ ከስዕበልኹም ኢያ።እዛ ደርፊ እዚኣ ነዲኡ ዲዩ ደሪፋላ፤ ወይ ከኣ ንልያ ኣብርሃ፤ ሕቶ ዝፈጥረሎም የጋጥሙካ ኢዮም።ማማ ምባሉ ንወላዲቱ ዝጠመተ እመስል ኢዮ።ግና ኣብቲ ዝርዝር ሓበሬታ እቲ ናዕታ ግን ኣብ ፍቕራዊ ሕይወት ምስኡ ርዒማ ዚነበረትን ሃንደበት ዚተፈለየቶን እመስል ኢዮ።ልያ፡ናብ ኤውሮጳ ኪትኸይድ ከላ ከይነገረቶ ዲያ ከይዳ የብለካ ኢዮ።ወይ ድማ ኣብ ሞንጎ እዞም ኸልተ ፍቕራት እንታይ ዘጋጠመ ኔሩ ዲዩ የብለካ ኢዮ።

ጉዳይ ፍላጊንን እንተ ሓሲብካ ድማ የጋድዶ ኢዮ።ተከስተ ሰሎሞን እንታይ ኮን ይብል ይኸውን፤ኪሮስ ኣለማዮ እኮ ብሕይወት የለን።እኒ በዓል ታሪቕ ተሰፋሕይወት፤ሓጎስ ገበሕይወት፤ጌታቸው ስሑል ከኔን ሰፍያ ኣጽብሃን ካልኣትን እንታይ ይብሉ ይኾኑ።ብዝኾነ ኢሂን ምሂን ምባሉ ኣየኸፍእን ኢዮ እሞ፡ ሓሳባትኩም ክትምጥዉና ተሰፋ እገብር።

ኣብ ከተማ ኣዲስ ኣበባ፡ጥበበኛታት ብዙሕ ተጓንፎ ኣለዎም ኢዮ።ኣብ ከባቢ ፊላሚንን ብዙሓት ሰባት ብዓይኒ ፍቕሪ ይወድቑ ኔርም ኢዮም።ጥላሁን ገሠሠ ንበዓልቲ ቤቱ፡ ኣብ ፍላጊንን ከም ዝተፋለጣ ዳርጋ ብዙሕ ሰብ ዝፈልጦ ኢዮ።ጸጋይ ከ ካብካ ደርፊ ንመሃሮን ንግምቶን ነገር ገለ ይህሉ እንድዩ መሸም፡ኣብ ፍላጊንን ዝተላለያ ጻል ሑዋን ትህሉዶ፤ እንታይ ድባብ ኔሩ፤ እስከ ንድሕሪት ተመለስና ንዝኸር ንግዚኡ ኸብል እፈቱ።እስከ ኣታ ዝተረፈት ናዕታ እሞ ነንብባ ወይ ነዳምጻ እንታይ ዝብል ሓሳባት ይወናጨፊና ይኸውን፡ ሣራ ኣበይ ሰፊራ ኣላ፤

ኣበይ ኮን ከይዳ ኣበይ ኣቢላ ኣለ
ክጭነቕ ብኣኺ...
ካብ ረሳዕክዮ ኢድኪ ርኽቢ ፍቕረይ
እዚኣ ፍርድኺ...
ካብ ረሳዕክዮ ኢድኪ ርኽቢ ማ ማ
እዚኣ ፍርድኺ...!
ኮፍ ኣለ እሓድር፡ ኣብ ዕዳጋ ለይቲ፤
ፍቕርና ክንጸምቕ ብቐዳድ ሞኹባዕቲ።
መጻኦ ከይርእየኪ ንክማኸረኪ፤
ስጉምተይ ሓጺሩ፡ጠፋኒ ደሃይኪ፤
ማማ ብዙሕ ወጺዕኽኒ።

ሕጅ ድማ ናብ ገለ ተዘኸርታትን ዕላላትን ከብለኹም ኢዮ።ከተማ ሸረ፡ሓንቲ ካብተን ጽቡቓት ከተማታት ኢትዮጵያ ኢያ።ናብ ሸረ ሸሕ ግዜ ተመላሊስካ ፍጹም ዘይትምኖ ከተማ ኢያ።ናይ ቐደም ደርፍታት ንምድላይ፡ኣብ ቋንቋን ባህልን ዝነጥፉ ምሁራት ንምጥያቕ ከኔን ኣጋይሽ ስደተኛታት ንምርካብ ንዓይ ኣዚያ ተመራጺትን ምሒር ተፈታዊት ከተማ ሸረ፡ሸፊላ ኢያ።በዚን ወድዝን ብዙሕ ሳዕ ተመላሊሰያ ኢዮ።

መልኸዕ ኣይተቐየረን ኢዮ።

ቐድሚ ሓደ ዓመት፡ ናይ የሕያ ኪያር፤ኤልያስ መስመር፤ገብረጻድቕ ገብረሚካኤል፤ሓጎስ ወረሰን ወዘተን ሰብ ጭራዋጣ ካሴታት ተረኽብኹ ቢለ ንሸረ ገጸይ እመላለስ ነበርኩ።ካብተን ኣብያተ ሙዚቃታት ሓንቲ እንዳ ኣቶ ሓጎስ ኢያ።ብርግጽ ብዙሕ ደርፍታት ቐደም ኣለዎም ኢዮ።ግና ብካሴት ኢዮ እምበር ናብ ሲዲ ወይ ኤምፒር

አባይ ሓጎስ ብስራሕ ዉጡር ኢዮም።ግና ናይ ቐደም ደርፍታት ከም ዝደልይን ገለ ተዘኸርታቶም ከውጉዕኒ ቢለ ነዊሕ ሰዓት ስርሓም ወዲአም፡ ኣጋይሾም ስጋብ ዘፋንዉ እጽብዮም ኢዮ።ናይ እኒ የሕያ ካሴት፡ከምዘለዎም ኣብቲ መንደቕ ተደርዲሩ ዘሎ ካሴታት ርእየ ፈሊጠ ኣለኩ።ግና መንእሰይ ምዃነይ ብምርኣይ ከምዚ ባሉኒ። “ኣንታ እዞም ናይ ቐደም ደቂ ኣሥመራን ደቂ ከተማን፡ ደርፊ ጸጋይ ቡራኺ ኣምና እዮም ዚፈትዉዎ፤እም ንሱ ደሊካ ትመላለሰኒ ዘላካ ኢዮ እኮ መሲሉኒ።” ባሉኒ።

ኣነ ድማ፡ “ሓቕኩም ኢኩም፡ ደርፍታት ጸጋይ ተፈታዊ ኢዮ።ኣነ ግና ደርፍታቱ ኣለኒ ኢዮ።ኣየኖት ደርፍታት ጸጋይ ኢዮ ዘለኩም፤ ናይ እኒ እገለ ኣለኩምዶ፤” ክብል ሕቶታት “ዝገርመካ፡ ሓንቲ ካሴት ጸጋይ፡ ኣባዚሕና ብ50

ኣውሓዝኸሎም።ንሱም ድማ፡ ቕርኺ ኢና ንሸጦ።

ንሱ ከማን ብኸንደይ ልማኖ ኢዮ።ሎሚ ከማን ካሴት ናብ ጋምቤላ ዘሎ ወዲ ኣሥመራ ጸጋይ ካሴት ለኣኩላይ ኢሉ ሰብ ሰዲዶ ብምኽልፋ ኢና ንህቦም።

እንህልካ፡ ኣብ ቤተይ ኮይነ ሓንቲ ነበር፡ሓደራ ዝኸፈል ክከፍልየ ናይ ኣሎ።ንሕና ድማ 50 ቕርኺ

ብዙሓት ኢዮም ካብ ጋምቤላን ኣብ ደቡብ ኣሥመራንን ደቂ ሸረን ደርፊ ቐደም ዝፈትዉ ናይ ጸጋይ ሓደ ካብቲ ኣዚዮ ተመራጺይ ኢዮ።ምስቲ ናብ ጽገና ኣድሂብናሉ ዘለና፤እናተለመና ኢና ዳርጋ ንሸይጥ ክብለካ ይኸእልየ፤ ዕዳጋ ወትሩ ንረኽበሉ ኢዮ።ጸጋይ፡ ኣብ ደርፊ ትግርኛ መቐይሮን ዕዳጋ ዘምጸኣለይ፤ጸጋይ ኪመውት ከሎ፤ከም ዝዘኸር ኣብ ኣሥመራ ኢዮ ኔረ።” ክብሉ ወግዖም ቐጸሉሉይ።

ሓደ ኣብ መቐለ፡ወናኒ እንዳ ኢንተርነት ተሌፎን ናብ ኣሥመራ ዘደውል ዚነበረ ወኸፍ ድማ፡ “ ጸጋይ ኣብ 1982 ዓምሓ ካሴት ብዘውጸኣ፤ኣዚዮ ተማሪኽ 5 ካሴት ካብ እንዳ ፍሰሃ ‘ዳም’ ዓዲገ ኢዮ።እታ ሓንቲ ንዓይ፤እንታ ሓንቲ ኣብቲ ሻቡ ግዜ ዓርኪይ ዚነበረት ሎሚ በዓልቲ ሓዳርይ ዝኒኣ፤ሰለስተ ንፈትወተይን ቤተሰባይን ከም ዝሃብኹ እዝከረኒ ኢዮ።

ደርፍታት ጸጋይ፡ኣብ ሓዳር ክበጽሕን ንፍቕሪ ዋጋ ኪከፍል ከምዘለኒ ኣስተምሂሩኒ ኢዮ።ደርፍታቱ እንክሰምዕ ፍሉይ ትዝታዮ ዝፈጥረለይ፤ዋላ ሎሚ ደርፍታቱ ኣብ ፊደዮ ወይ ኣብ ኮምፒተር እንክሰምዕ፡ፍሉይ ጡብላሕታን ተመስጦንዮ ዝፈጥረለይ።” ክብል ቕድሚ ክልተ ዓመት ኣውጊዑ ኔሩዮ።

ኣቶ ፍሰሃ፡ወናኒ ቤት ሙዚቃ ናሽናል ቕድሚ ገለ ዓመታት ብዛዕባ ደርፍታት ቐደምን ዕዳጋምን ኣድሂብና፡ ኣብ ኣዲስ ኣበባ ፒያሳ ይኹን ኣብ መቐለ ተራኺብና ከነውግዕ ከለና፡ ደርፍታት ጸጋይ ልዑል ዕዳጋ ይረኽቡ ምንባሩ፤ካብ ሸረ፤ማይጨው፤ኩሓ፤ዓዲ ግራት፤ዓድዋን ኣክሱምን ናብ መቐለ እናመጹ ብዙሕ ዓማዊል ደጋጊሞም ይመጹ ምንባሮም ጸዊዩኒ ኔሩዮ። “ጸጋይ፤ኪሮስን ተኸለን ብምሟቶም፡ኣብ ሙዚቃ ትግርኛ ዓቢይ ኪሳረ በጺሕዎዮ በሃሊዮ።ጥብብ ሓፍ ኪብል ኔሩዮ።ኣነ ብዕዳጋ ጥራይ እኳ ተመዘንኸዎ፤ቤተይ ብቕዳሕ ደርፍታት ጸጋይን ኪሮስን ዓቕሉ ክጸብዮ ዝዘኸር።” ክብለኒ እዝኸርዮ።

ኣብ ጥንታዊት ወ ታሪኻዊት ከተማ ዓድዋ፡ንጸጋይ ቡራኺ፤ ቤተሰቡን ምስ ጸጋይ ዝዛመዱ ጉዳያትን ኣፍልጦ ዘለዎም ኣለዉ ብዝሰማዕኹ ናብታ ኣብ ኣኬባ ተጸሚዶም ብዘለዉ ጎበታት ዝተከበበት፡ፈላጥ ታሪኽ መሓሪ ምሥግና፡ “ዓድዋ፡ዓድዋ ኪትኪድዋ ዲኩም ክትመጽዎ” ኢሎም ስም ዓድዋ ወትሩ ዘልዕልዎ ከተማ፡ ክመላልስ ግድን ኮይኑኒ ኢዮ።

ብሓቂ ድማ፡እንዳ ወ/ር ሙሉ ገብረኺዳን ጎረቤት እንዳ ጸጋይን ወደን ዓርኺ ጸጋይን ዚነበረን፤መምህር ፍረወይኒ ጻል ማይተመናይ ምስ በዓል ቤታ መምህር ታደሰ ከበደ ወዲ ሰኒታ፡ መምህርቲ መምህር ልዩ ኣብርሃ ነበር፤ኣብ ቤት ትምህርቲ ባርካ ‘ኮምቦኒን’ ቀሃዝ ዝመሃሩን ዝምህርኩን ዚነበሩ፤ኣብ ግዜ ጎይለስላሴን ደርግን ኣብ ከተማ ኣሥመራን ካልኣት ከተማታትን ዚነበሩ ኣስተማቀርቲ ጥብብ ኩነ ወነንቲ እንዳ ስቐታትን ባራትን ዚነበሩ ረኺቦ ጽቡቕ ምትሕብባርን ሓሳባትን ማእሪሪ ኢዮ።

መምህር ፍሰሃ ዜናዊ ተኮነ፡ ኣብ ቤት ትምህርቲ ባርካ ይምህር ብምንባሩ እፈልጥ ብምንባሪይ።ገለ ሓበሬታ ተሃብኒ ቢለ ክረኽቦ ኪኣለ ኢዮ።ዋላኹ ንሓብቲ ጸጋይ ብርሃና መምህራ ምንባሩ ብምልኽታት ከዘኸር ተፈተንኹ፡ማለት እታ ክፍሊ ብርሃና ዚነበረታ ትፍለጠላ ነገር ነይርዎ ኢዮ።ምስቲ ተጸሊእዎን ደቂስዎን ምንባሩ ግዲ ኸዘኸር ጸጊምዎ ኢዮ።ግና ንመምህር ሳልሕ፤መምህር ዝኢ፤መምህር ነዋይ፤መምህር ኣድማሱን መምህር ኢዮብን ኩነ ካልእ ንዓይ ዝጠቐመኒ ነጥብታት ናብ ድሕሪ መሊሱ ሓበሬታ ኣስኒቐኒ ኢዮ።

ክቡራትን ክቡራንን፡፡ንሎሚ ኣብዛ ሳልሳይ ክፋል እዚአ፡ክፍለየኩም ከለኩ፡ እዚ ዝስዕብ ኣብ ገጽ ፌይዝበኩ ጉጅለ ደቂ እምባጋልያና ዝረከብኹም ብምክፋል ኢዩ።

“ተስፎም (ተስፎማይ) ዘይፈልጦ ወዲ እምባጋልያና መቐም የለን። ተስፎማይ ንፉዕን ወናምን ዘያማይን ደራፋይን ገጣምን ካቡኡ ሓሊፉውን ዘማታትን ግጥምታትን ንጸጋይ ቦራኺ ይህቦ ከምዝነበረሰ ትፈልጡ ዶ? ማይ እንዳሃረመን ኣፎም መዓር እዩን፡ ዝብላ ዜማታት ናይ ተስፎማይ ዜማን ግጥምን ከምዝነበራሞ ጸጋይ ቦራኺ ኣመሓይሹ ከምዝደረፈን ዉሑዳት ሰባት እዮም ዝፈልጡ ። ተስፎማይ ምስ ሳባ ባንድ ከምደራፋይ ይጸወት ምንባሩ’ውን ኣይትርስዕዎን ትኹኑ። ተስፎማይ ናይ ምድራፍን ቀልጢፉ ግጥምን ዜማን ኣወሃሂዱ ክደርፍ ዝኸእል ፉሉይ ተውህቦ ዘለዎ ወዲ እምባጋልያና እዩ።...”

እዚ ተቐኝጊጪቡ ተወሲዱ ዘሎ፡፡ኣጽር ጽሑፍ ርእይቶ ወይ ሓሳብ ጸሓፊኡ ኢዩ።ግና ከም ሓሳብ ክንመዘኖጠሉን ኢሂን ምሂን ክንበሃህለሉ ኣይጽሓእን ኢዩ።ግን ዝእምን ጭብጥን መርትዕን ኪርከብ ምስ ዝኸእል ጥራይ ኢዩ ከም ታሪኽ ጸጋይ ንወስዶ እምበር ብቐሊሉ ትጎስሞ ኮይኑ ኣይትረክቦን ኢካ።ምክኒያቱ፡እታ “ኣፎም መዓርዩ” እኮ ናይ ባዓል ቤተይን ጸጋይን ሓባራዊ ስራሕዮ ቢላ ወ/ሮ ገነት ኣብ ቤት ፍርዲ ከሲሳ ኔራ ኢዩ።ንሱ’ውን ሓቂ ተኮይኑ ኢዩ።ኣብ ዝሓለፈ ተናኺፊዮ ብምንባረይ ኣብዚ ደጊመ ንሎሚ ዝብሎ የብለይን ኢዩ።

ግና ተስፎማይ መዓስ ኢዩ ሂብዎ፤ እኒ መን መን ኔሮም ምስክራት፤ ተስፎማይ ከ ከምኡ ኢሉ ይዛረብ’ዶ ኔሩ።ከም ልሙድ ምሽግው ታሪኽ ተዘይኮይኑ፡ ናቱ ተኮይኑ ናቱ ኢዩ ጸገም የብሉን፤ግና ኣብ ታሪኽ ፍሉጣት ሰባት ብፍላይ ድማ ኣብ ጠቢባን ከምዚ ዓይነት ዝሕላገቱ ወረታትን ኪስታትን ዚውቱር ካብ ዚኸውን ግዜ ኣይቐለሎን ኢዩ።እሞ ደኣ ክቡር ሓውና ገለ መርትዖታት ተተቐርበልና ክንደየናይ ባህ ምስ በለና ኔሩ ክብለካ እፈቱ።

ብዙሓት ጋዜጠኛታትን ጸሓፍትን ኩሉ ደርፍታት ጸጋይ ናይ ጸጋይ ፍርያት ምዃኑ እዮም ዚዛረቡ።እዚ ግና ፍጹም ኢዩ ወይ ድማ ካብ ሰብ ጨፍሱ ኣይወስደን ኢልካ፡ ኣብ ኣደባባይ ወጺካ ትንየተሉን ተዛረበሉን ኮይኑ ኣይትረኸቦን ኢካ።እቲ ምንታይ ጥበብ ናይ ብዙሓት ኢድ ከም ዚዓርፎን ኢድ ብዙሓት ክሓልፎን፡ ከሎ ከም ዚምቐርን ዝዓመቐን ፍሉጥ ብምዃኑ ኢዩ።

ኣብ ገለ ድማ ድሕሪ ሞቶም፡ብይኸውን ወይ ድማ ስም ንምርካብ ተባሂሉ ዚውረይ ኮይኑ ትረኸቦ ኢካ።ብድሕሬካ ዚውረይ ድማ ከምቲ ብድሕሬካ ኮይኑ ዝግበር ዕዮ ዳርጋ ይኸውን ኢዩ።

ንጸጋይ፡ናብ ኣዲስ ኣበባ ኪኸይድ ዝገበሮ ተኸለ ተስፋ-ዝጊ ምዃኑ ዓበይቲ ኣንስቲ ፈለጢ ቤተሰቡ ይዛረባ ኢዩን።ሓደ ሙዚቀኛ ምስ ጸጋይ ይናገሩሎ ምንባሩ ዚነገረሉ ግና ነዚ ሓሳብ እዚ ፡ “እንታይ ምስ ኮነዮ ተኸለ ዝጽውዖ...!” ዝብል ምላሽ ሂቡና ኢዩ።ጸጋይ ዝናገሩሎ ምንባሩን ሰባት ምንባሮም ኣይትስሕቶን ኢካ።ተኸለ፡ ኣብ ልዕሊ ጸጋይ ልዑል እምንቶን ፍቕርን ከም ዚነበሮ ብቐሊሉ ትረኸቦ ምስክርነት ኢዩ።ብዛዕባ ሮሃ ባንድን ተኸለን ምስ ጉዳይ ጸጋይን ካልእ ግዜ ስፍህ ብዝበለ መገዲ ክንድህሲሶ ክክትንጎዮ።

ንሎሚ ግና ኣብ መራኸቢ ብዙሓት፡ ናይ ክልተ ኣድነቕቲ ጸጋይን ደርፍታቱን ፡ኣብ ቐዳማይን ካልኣይን ክፋልን ዝተጸሕፈ ዝሃብዎ ርእይቶኦም ከካፍለኹም ኢዩ።ንስኹም ድማ ርእይቶን ሓሳባትን ክትህቡሉ ተስፋ ይገብር።ርእይቶ ርእይቶ’ዩ ስለዚ ክኸበር ኣለዎ ዲዩ ዝበለ ኣማኑኤል ሳህለ፤

ርእይቶ ቢንያም ተኸለኣብ፡

“ፀጋይ ቦራኺ 1988 መስፍን ሓዉ ኣብ ናይሸወደን ኤምባሲ ይሰርሕ ስለ ዝነበረ ንሸወደን ክኸይድ ቪዛ ሓቲቱ ተዋሂብዎ። እንተኾነ ግን ደርጊ ደርፍታቱ ኣጊዱ ከይኣኸሎ፡ ኣብ ንያላ ሆቴል ምስ ሳባ ባንድ ኮይኑ ዝደርፎ ዝነበረን ቀዳሞት ካሴታቱን 3000-ብር ቀረጽ ክኸፍል ብድሕራኡ ኤግዚት (መጺኢ ቪዛ) ክወህቦ ምስ ተሓበሮ 3000-ብር፡ ኣብ’ቲ ግዜ’ቲ ኣዚዮ ብዙሕ ገንዘብ ስለ ዝነበረ ንክኸፍሎ እታ ተአጊዳ ዝነበረት ናይ መወዳእታ ካሴታ (እደይ ወላዲታይ) ክሸይጥ እሞ ክኸፍል ስለ ዘይተፈቐደሉ ብሕርቃን ኣዚዮ ዝተባላጩወላ መዓልቲ እዝኸር ።ባዕሉ ፀጋይ የዕሊሉ።።

ፀጋይ ቪዛ ተዋሂቡ እንክሎ ምትራፉ ስለ ዝዘይተዋሕጠሉ ኣነ እኸይድ ኣለኹ ኢላ ክፋነዎ፡ ከቢድ እዋን ኔሩ።እታ ሸው ዝበላ እንቓዕ ኩልና ሓደ ኣይኮና ትብል ቃል ሕጂ ኮይኑ ይስመዓኒ።ብዙሕ ኣይጸንሐን ዜና ዕረፍቱ ሰሚዕና።ዝተኣገደት ካሴታ ድማ ብድሕሪ ዕረፍቱ ወጺኦ።

ርእይቶ ዮሴፍ ጎይቶም ገብራት ድማ፡

“ጸጋይ ቦራኺ ኣብ ግዜ 80ታት ናይ ከፈተኛ 6 ኪነት ኹይኑ፡ ኣብ እንዳ ሰላሴ ኣዳራሽ ክመጹ ክለዉ ብሃንቀዉታ ንጸብዩም ኔርና። ጸጋይን መርሃውን ኣዝዩም ንፋዓት ኔሮም፡ ብሕልፈሉ ሓንቲ ደርፊ ኔራ ናይ መርሃዊ ስጋብ ሎሜ ትዝከረኒ፡ “ብጸተይ ብጸተይ፡ ብጸተይ ሰዉኣት” ትብል ጸጋይ እቲ ናይ ትግሮኛ ደርፊ ዳርጋ ኣብ ዝጠፈኡሉ ዝነበረ ግዜ፡ ኣብ 80 ሂወት ዘራእሉ እዩ። ምስቲ ናይ ሳንሱር ሸግር ዝነበሮ እዋን ደሕሪ ጸጋይ ቦራኺ ስዒቡም ከም ዩዉሃንስ እስቲፋኖስ፤ ከም ባዓል ታረቀ ተሰፋ-ሂወት ክቐላቀሉ ካሴት ኣብ ምሕታም በጺሑም ኢዩም። ስለዚ፡ ጸጋይ ቦራኺ ዋላ ጠባዩ ጡዑሙን ምቐሉልን እዩ ተማሃራይ ናይ እንዳ ሰላሴ ኹሎ ኣዝዩ እዩ ዝዝኸሮ። ኹልሻዕ ፈሸክ ምስ በለ መንግስተ ሰማይ የዋርሶ!!”

